

GEORGE ENESCU
FESTIVAL

9 septembrie, ora 11.00

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

ENESCU ȘI CONTEMPORANII

Sala Auditorium

DUO HARRIET KRIJGH violoncel și **LAUMA SKRIDE** pian

Brahms Sonata nr. 1 în mi minor pentru violoncel și pian op. 38

Allegro non troppo / Allegretto quasi Menuetto / Allegro

Enescu *Nocturne et Saltarello* pentru violoncel și pian

Pauză (15 minute)

Dvořák *Waldesruhe* op. 68 nr. 5

Franck Sonata în la major

Allegretto ben moderato / Allegro / Ben moderato: Recitativo-Fantasia / Allegretto poco mosso

Johannes Brahms (1833-1897): Sonata în mi minor op. 38 pentru pian și violoncel

Prima dintre cele două sonate pentru pian și violoncel scrise de Johannes Brahms a fost începută în anul 1862 și terminată abia în 1865. Scrisese până atunci cele trei sonate pentru pian, primul concert pentru pian și orchestră, două serenade pentru orchestră, două cvartete cu pian, două triouri cu pian, variațiuni pentru pian și numeroase cicluri de lieduri.

Sonata în mi minor are o structură deosebită față de alte lucrări de acest gen, întrucât nu conține o mișcare lentă, ci doar două părți în *allegro* și la mijloc un *Allegretto* în caracter de *menuet*. Acesta este destul de liric, chiar visător în desenul său, astfel că Brahms, probabil, nu a simțit nevoia să mai adauge o parte în tempo lent.

Motivul violoncelului, cu care se deschide partea I, pornește din registrul grav și are un ton meditativ care se ridică treptat spre registrul înalt, unde tema e preluată de pian. Ea va străbate toată mișcarea și va da naștere și celorlalte teme mai cantabile ale formei de sonată. Dezvoltarea prelucrează tot materialul expoziției, iar recapitularea se derulează în mod tradițional. O înrudire a melodicii diferitelor secțiuni găsim și în partea a doua, chiar între tema menuetului și cea a trioului, care despletește într-o ghirlandă șerpuitoare sunetele simple ale dansului cu parfum de epocă barocă.

Partea a treia evocă muzica lui Johann Sebastian Bach, folosind chiar ideea unui contrapunct din *Arta Fugii* ca primă zonă tematică a formei de sonată. *Fugato*-ul la trei voci, derulat cu energie, este urmat de dezvoltări complexe ale altor teme care, prin contrast, sunt mai lirice. Rolurile celor două instrumente, pianul și violoncelul sunt egal gândite, discursul fiind echilibrat și foarte consistent.

George Enescu (1881-1955): Nocturnă și Saltarello

Acestea fac parte din seria pieselor fără număr de opus ale lui Enescu. Au fost descoperite după 1990 într-o colecție particulară din S.U.A.

Sunt două piese pe care Enescu le-a compus la 16 ani pe când era student la Conservatorul Național de Muzică din Paris. Au fost dedicate violoncelistului Léon d'Einbrodt care le-a și interpretat în primă audiție într-un concert din același an la sala Pleyel, numai cu lucrări de Enescu.

Nocturna, în tempo *Andante* și cu formă tripartită, are un desen cantabil, generos, de tip romantic, ce trece armonios de la un instrument la altul, într-un dialog bazat mult pe imitații. **Saltarello** vine prin contrast cu un tempo vivace, în care liniile violoncelului și pianului intră energic în contrapunct realizând un demers ritmic și melodic de real farmec.

Program

Antonín Dvořák (1841-1904): *Liniștea pădurii*

În anul 1883, la cererea editorului Fritz Simrock, Dvořák compune un ciclu de 6 piese pentru pian la patru mâini intitulat *Din pădurile Boemiei*, op. 68, în care ilustrează peisaje și legende legate de minunate locuri de munte ale țării sale. Succesul pieselor a fost mare, astfel că în 1891, Dvořák a avut ideea să transcrie cea de a 5-a piesă, cu titlul ***Liniștea pădurii***, pentru violoncel și pian, iar doi ani mai târziu pentru violoncel și orchestră.

Nu este vorba de o muzică ilustrativă, ci de o piesă în care aflăm o stare de spirit încărcată de visare și admirație în fața naturii. Auzim tema de început cu indicația de tempo *Lento e cantabile*, ce sună ca un adevărat lied instrumental, având o linie melodică foarte expresivă. La mijloc apare un *Intermezzo* puțin mai mișcat, oarecum dansant și delicat, după care partea lentă revine cu accente pasionale spre final.

César Franck (1822-1890): Sonata în la major pentru violoncel și pian

Capodoperă a repertoriului cameral, **Sonata în La major** de César Franck, a fost scrisă pentru vioară în 1886 și oferită de compozitor, în chip de cadou de nuntă, celebrului violonist belgian Eugène Ysaÿe. El a și interpretat-o în premieră, iar apoi a cântat-o în nenumărate concerte, făcând-o celebră în întreaga lume. Farmecul sonatei te cuprinde încă de la început prin fraza lungă și unduioasă, de o blândă reverie și din care Franck deduce în mare măsură tot materialul tematic al celor patru părți. O reia fragmentar în anumite momente, sau te face s-o descoperi sub o altă haină ritmică și armonică, într-o altă dispunere ca registre, schimbându-i etosul. Franck impune astfel la sfârșitul de veac XIX principiul ciclic al construcției muzicale.

Planul arhitectonic al sonatei respectă doar parțial cadrele clasice. Prima parte este mai mult lentă și meditativă, iar cele două idei ale unei forme de sonată nu parcurg o dezvoltare prin prelucrare motivică, ci mai degrabă o expunere pe rând în haine armonice mereu schimbătoare. Abia următoarea mișcare – **Allegro** – se desfășoară într-o schemă de sonată tipică, unde și transformările sunt mai elaborate, iar contrastele umbră-lumină, pasiune-contemplație, mai puternice. Partea a treia iese din obișnuit, momentele de cadență, și la vioară și la pian, conturând caracterul de fantezie. În final are loc un strâns canon între cele două instrumente, pe o temă care nu este alta decât cea de început, desenată mai simplu și mai dinamic – de fapt refrenul unui rondo destul de liber, în care își vor mai face apariția și motive din părțile anterioare.

Interesul pe care l-a stârnit în ani sonata pentru vioară și pian a lui Franck s-a reflectat în numărul mare de transcripții realizate pentru alte instrumente cu coarde și chiar pentru suflători. Cea mai reușită și mai frecventă dintre acestea rămâne cea pentru violoncel și pian, având în vedere timbrul cald, rotund al instrumentului grav cu coarde potrivit textului muzical

Olga Grigorescu

Violoncelistă

Tânăra artistă olandeză **Harriet Krijgh** este una dintre cele mai apreciate violonceliste ale generației sale. Prin grația și expresivitatea ei, reușește să emoționeze publicul cu fiecare interpretare.

Harriet Krijgh a concertat în cele mai importante săli din Europa, America de Nord și Asia, alături de Orchestra Simfonică din Boston, Orchestra Filarmonică din Rotterdam, Orchestra Simfonică din Viena, Orchestra Simfonică din Berlin, Orchestra Filarmonică din München, Orchestra Simfonică din Bamberg, Orchestra Filarmonică din Londra, Academy of St Martin in the Fields, Orchestra Filarmonică Radio France, Orchestra Simfonică Yomiuri Nippon, Hong Kong Sinfonietta și Orchestra Simfonică din Sydney. De asemenea, este invitată cu regularitate la festivaluri internaționale precum Heidelberger Frühling, Grafenegg Festival și Schubertiade Hohenems. În calitate de „Prizewinner in Residence” al Festspiele Mecklenburg-Vorpommern, Harriet Krijgh a concertat în peste 20 de proiecte. Fiind un muzician de cameră pasionat, s-a alăturat Cvartetului Artemis în primăvara anului 2019 și concertează în această formulă pe cele mai importante scene ale lumii. Harriet Krijgh colaborează, de asemenea, îndeaproape cu pianista Magda Amara și în trio cu surorile Baiba și Lauma Skride.

Din aprilie 2018, Harriet Krijgh a început colaborarea cu Deutsche Grammophon. Ca prim rezultat, în septembrie 2019 a fost lansat un disc cu lucrări de Vivaldi, înregistrat cu Amsterdam Sinfonietta alături de Candida Thompson. „Silent dreams”, un nou album ce include lucrări de Schubert, Schumann, Brahms, Chausson, Strauss și Glinka, a fost lansat la sfârșitul lunii septembrie 2021. Discografia ei cuprinde, de asemenea, șase albume, toate lansate de Capriccio, cu muzică de Kabalevsky, Haydn, Brahms, Rachmaninov, precum și de mai mulți compozitori francezi.

Harriet Krijgh este laureată a numeroase concursuri. În 2015/2016 a fost aleasă ca ECHO Rising Star. În 2017 și 2018 s-a dedicat conducerii artistice a Festivalului Internațional de Muzică de Cameră din Utrecht. Totodată, festivalul său anual de vară „Harriet & Friends” de la Burg Feistritz (Austria), și-a sărbătorit cea de-a zecea aniversare în 2021.

Harriet Krijgh cântă la un violoncel Domenico Montagnana (Veneția, 1723), a cărei vultă a fost realizată de Stradivarius. Instrumentul îi este împrumutat de Fundația Prokopp.

©Felix Broede

Pianistă

Cu o tehnică strălucitoare, **Lauma Skride** captivează publicul de pe marile scene de concert din întreaga lume, atât ca solistă, cât și în cadrul ansamblurilor camerale.

Lauma Skride, care a fost distinsă cu „Inelul Beethoven” în 2008, este apreciată pentru interpretările sale din repertoriul clasic și romantic german. Concertează alături de Orchestra Gewandhaus din Leipzig, Filarmonica Regală din Stockholm, Orchestra Simfonică Națională Daneză, Filarmonica din Turku, Orchestra Națională BBC din Țara Galilor, Royal Northern Sinfonia, Ulster Orchestra, Filarmonica Națională Maghiară, Orchestra Simfonică HR din Frankfurt, Orchestra Simfonică din Hamburg, Orchestra Filarmonică din Dresda, Orchestra Filarmonică din Essener, Orchestra Filarmonică din Bremer, Orchestra Filarmonică Heidelberg și Orchestra Filarmonică de Gran Canaria.

De asemenea, colaborează cu dirijori precum Pedro Halffter, Kristjan Järvi, Cornelius Meister, Andris Nelsons, Anu Tali,

Muhai Tang, André de Ridder, Peter Ruzicka, John Storgårds, Yan Pascal Tortelier și Xian Zhang.

Lauma Skride este co-fondatoarea „Skride Quartet”, format în 2016 împreună cu sora sa Baiba Skride, Harriet Krijgh și Lise Berthaud. Cvartetul a concertat la Concertgebouw din Amsterdam, Wigmore Hall din Londra, Schubertiade din Hohenems, Liederhalle din Stuttgart, Concertgebouw din Brugge, precum și la Tanglewood Music Festival. În 2019, cvartetul a susținut un turneu în Australia și și-a lansat înregistrarea de debut la Orfeo (Mozart, Mahler și Brahms), iar în 2020 a pornit într-un turneu extins în SUA.

Printre artiștii cu care a colaborat în ansambluri camerale se numără Anne-Sophie Mutter, Daniel Müller-Schott, Sol Gabetta și Julian Steckel, precum și Jörg Widmann, Christian Tetzlaff, Tanja Tetzlaff și Cvartetul Armida.

Stagiunea 2023/2024 a Laumei Skride include concerte în duo cu contrabasistul austriac Dominik Wagner la Mosel Musikfestival, Lucerna și Potsdam și un concert la Wigmore Hall din Londra cu Skride Quartet.

Alături de dirijorul Sebastian Weigle și Orchestra Filarmonicii din Copenhaga va interpreta Concertul pentru pian de Clara Schumann, lucrare care a avut o influență deosebită asupra carierei sale. În cadrul Mozartwoche 2024, Lauma Skride va concerta, din nou, alături de Anne-Sophie Mutter și va putea fi ascultată, de asemenea, într-un trio alături de Anne-Sophie Mutter și Maximilian Hornung.

Pentru ORFEO, Lauma Skride a înregistrat *Dansurile maghiare* de Johannes Brahms într-un aranjament pentru vioară și pian de Joseph Joachim împreună cu sora sa Baiba; recent, cele două surori au înregistrat un program integral scandinav.

Născută în Riga, Letonia, în 1982, Lauma Skride este cea mai tânără dintre cele trei fiice ale unei familii de muzicieni. A început să cânte la pian de la vârsta de cinci ani și a fost eleva Anitei Paze la Școala de Muzică Emils Darzins din Riga. Și-a continuat studiile la Universitatea de Muzică și Teatru din Hamburg, studiind cu Volker Banfield.

Lauma Skride a participat la numeroase concursuri internaționale încă de la vârsta de 11 ani, printre care Concursul Maria Canals din Spania și Concursul Internațional de Pian din Cleveland, SUA.

©Marco Borggreve